

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Regionala programområdets mål och insatsplaner, inriktning 2025-2026

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att ställa sig bakom de regionala programområdenas arbete för verksamhetsår augusti 2025-juli 2026.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att årligen rapportera arbetet i programområdena i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Sammanfattning

Ärendet rör mål och insatsområden, analysområden och prioriterat sakkunnigarbete inom de regionala programområdena (RPO) i Region Gotlands kunskapsstyrningsstruktur för verksamhetsåret augusti 2025 till juli 2026.

Mål och insatsplanerna berör breda sjukdomsgrupper och vårdinsatser i strävan mot en mer jämlik och kunskapsbaserad vård. Varje mål och insatsområde är konkretiserat med övergripande mål, delmål och åtgärder som leder mot målet, och där så är möjligt finns regionala mått till grund för uppföljning publicerade på Vårdgivarguiden.

Varje RPO uppmärksammar minst en typ av lågvärdevård som de verkar för att fasa ut tillsammans med vården. Att fasa ut lågvärdevård är ett sätt att prioritera för en effektiv användning av hälso- och sjukvårdens resurser.

De samlade mål och insatsplanerna utgör det regionala programområdesarbetets inriktning för verksamhetsåret augusti 2025 till juli 2026 och är omfattande. Exempel på sjukdomsgrupper som berörs är:

- kroniska sjukdomar (hjärtsvikt, KOL och kronisk njursjukdom)
- akuta tillstånd (traumatisk hjärnskada)
- omvårdnadstillstånd (KAD-behandling och svårläkta sår)
- psykisk ohälsa (adhd, beroendeproblematik och schizofreni)

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Sedan 2019 finns det ett regionalt programområdesarbete för Stockholm-Gotland. Det regionala programområdesarbetet följer det nationellt sammanhållna systemet för kunskapsstyrning som leds av regionerna gemensamt och inriktningen för fortsatt utveckling inför åren 2023 till 2027 beslutades 2022. Långsiktigheten har stärkts genom en avsiktsförklaring mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården från april 2024.

Den regionala strukturen består av 27 regionala programområden som i huvudsak motsvarar nationella programområden (NPO) samt regionala samverkans- och expertgrupper. Visionen för regionernas gemensamma system för kunskapsstyrning är "Vår framgång räknas i liv och jämlik hälsa. Tillsammans gör vi varandra framgångsrika." De övergripande målen för en utvecklad kunskapsstyrning nationellt, sjukvårdsregionalt och lokalt är Socialstyrelsens god vård-begrepp såsom kunskapsbaserad, säker, individanpassad, jämlik, tillgänglig och effektiv vård.

De regionala programområdena (RPO) består av sakkunniga med bred kompetens inom respektive område, såsom specialistsakkunnig läkare, vård-sakkunnig sjuksköterska, sakkunnig från primärvården, representant för Karolinska institutet, ordförande i läkemedelskommitténs motsvarande expertgrupper och andra hälsoprofessioner. Region Gotland har utsedda programansvariga i respektive RPO som representerar HSF, sin verksamhet samt bidrar med sakkunskap inom sitt område.

Ordföranden för programområden är ledamöter i Stockholm-Gotlands medicinska råd (SGMR), ett rådgivande expertorgan som samordnar arbetet med kunskapsstyrning inom sjukvårdsregionen.

Överväganden

Programområdena genomför varje år en översiktlig lägesanalys av sitt vårdområde. Analysen omfattar exempelvis nationella programområdets insatsområden, översiktligt resultat för områdets sjukdomsgrupper, patientgruppers erfarenheter, nya läkemedel eller medicinteknik. Slutsatserna av årets lägesanalys ligger till grund för RPO:s val av mål och insatsområden, analysområden och prioriterat sakkunnigarbete för 2025 till 2026.

Ett mål och insatsområde utgör ett område där det finns önskad variation och ojämlik vård utifrån god vård-begreppen. Området kommer vara prioriterat av RPO över flera års tid, för att uppnå förbättrade resultat för patienterna. Det finns övergripande mål och delmål för området, samt i de flesta fall utfallsmått och processmått som underlag för uppföljning. RPO driver, leder och följer upp arbetet regionalt men insatserna utförs till största del i sjukvårdens verksamheter.

Ett analysområde är ett vårdområde där RPO fördjupar analysen av hur vården står sig utifrån god vård-begreppen. Det kan exempelvis vara regionala gap-analyser utifrån nationella kunskapsstöd. Detta utgör en grunduppgift för RPO och innefattar möjligheten att sätta upp nya mål och insatsområden för hela vården.

Prioriterat sakkunnigarbete beskriver RPO:s medverkan i nationella insatser och regional hantering, till exempel bedömning av remissversioner av nationella kunskapsstöd. I sakkunnigarbetet ingår också att ingå i regionala/lokala arbetsgrupper samt vid behov utveckla uppföljning av området. Respektive RPO uppmärksammar minst en typ av så kallad lågvärdevård, det vill säga test, undersökning eller behandling utan värde för patienterna.

De samlade mål och insatsplanerna utgör det regionala programområdesarbetets inriktning för verksamhetsåret augusti 2025 till juli 2026 och är omfattande. Exempel på sjukdomsgrupper som berörs är:

- kroniska sjukdomar (hjärtsvikt, KOL och kronisk njursjukdom)
- akuta tillstånd (traumatisk hjärnskada)
- omvårdnadstillstånd (KAD-behandling och svårläkta sår)
- psykisk ohälsa (adhd, beroendeproblematik och schizofreni)

Det finns 36 personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp i olika införandefaser, exempelvis sepsis, depression och självskada. Levnadsvanor som prevention och behandling berör flertalet områden och det pågår ett gemensamt arbete som tar avstamp i det nationella vårdprogrammet för levnadsvanor. Regional samverkansgrupp för patientsäkerhet finns med som ett insatsområde i årets mål- och insatsplan. Det regionala arbetet flätar in delar från bland annat Region Gotlands handlingsplan för nära vård, folkhälsopolicy, cancerplan, handlingsplan för patientsäkerhet, strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa.

Primärvården involveras i nästan samtliga patientprocesser och sjukdomsgrupper som beskrivs i RPO:s mål och insatsplaner. RPO primärvård har därför en nyckelroll med prioritering och samordning av samtliga insatser som berör primärvården och som stöd i arbetet finns utsedda sakkunniga från primärvården i alla RPO. RPO primärvård driver sedan flera år insatser på områden där det finns betydande utvecklingspotential till nytta för patienterna: psykisk ohälsa, sköra äldre, hjärt- och kärlprevention samt över- och underdiagnostik. Resultaten redovisas i den årliga Primärvårdsrapporten.

Kunskapsbaserad vård innebär både att implementera ny kunskap och att ”de-implementera” icke värdeskapande åtgärder och samtliga RPO har sedan 2024 identifierat olika typer av lågvärdevård som de tillsammans med vårdens verksamheter arbetar för att fasa ut. Att fasa ut lågvärdevård är ett sätt att

säkerställa att hälso- och sjukvårdens resurser används effektivt för en god och jämlik vård.

Respektive RPO verkar för att nå bred samsyn inom vårdsystemet genom sitt arbete med regionala gapanalyser samt framtagande av mål, mått och åtgärder för olika insatsområden. Under verksamhetsåret fortsätter Stockholm-Gotlands medicinska råd att stödja RPO i införandearbetet genom att analysera mönster och helhet, koordinera åtgärder och säkra samarbeten mellan programområden och olika insatsområden.

Kunskapsstyrningens genomslagskraft och effektiviseringsvinst är beroende av att lokala och regionala dokument ersätts av nationella kunskapsstöd som kompletteras med regional- och lokalspecifik information. För att bästa tillgängliga kunskap ska finnas tillgänglig i vårdmötet på Gotland har ett förberedande arbete initierats för att utreda möjligheterna att komplettera de nationella kunskapsstöden med regionala tillägg.

Till stöd för uppföljning av RPO:s mål och insatsområden har visualisering av regional data för Gotland utvecklats som visar kvaliteten i vården utifrån ett patientperspektiv.

Bedömning

Förvaltningens arbete utifrån mål och insatsplanerna är ett stort och omfattande arbete. Det är angeläget att arbetet sker med långsiktighet och horisontella prioriteringar. Fortsatt utveckling behöver ske inom områden som lättillgängliga kunskapsstöd, digitalt behandlingsutbud samt tillgång till underlag för uppföljning och analys.

Förvaltningens bedömning är att arbetet med mål- och insatsplanerna stödjer utvecklingen av vårdens huvudprocesser och säkerställande av en god vård.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälso- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2025-05-14

Underlag. Regionala programområdets mål och insatsplaner 2025-2026, Sjukvårdsregion Stockholm-Gotland

Kort sammanfattning. Regionala programområdets mål och insatsplaner 2025-2026, Sjukvårdsregion Stockholm-Gotland

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsö- och sjukvårdsdirektör